

Maciej Paczkowski⁴⁷²

I rok SMSU, Handel Zagraniczny

JAPOŃSKIE BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W POLSCE ORAZ ICH WPŁYW NA REGION NA PRZYKŁADZIE SHARP MANUFACTURING POLAND

Wstęp

Międzynarodowe przepływy kapitału w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych mają istotne znaczenie zarówno w teorii jak i w praktyce międzynarodowych stosunków gospodarczych.

Celem artykułu jest ukazanie skali i struktury inwestycji pochodzenia japońskiego, a także wpływ, jaki wywierają na region na przykładzie inwestycji Sharp Manufacturing Poland w Łysomicach.

Artykuł został podzielony na cztery części.

W pierwszej części przybliżona została definicja bezpośrednich inwestycji zagranicznych, a także ich wielkość i struktura w Polsce. Część druga zawiera historię japońskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce, ich rozmiary oraz podział według charakteru działalności. Część trzecia zawiera dokładną charakterystykę inwestycji Sharp Manufacturing Poland w Łysomicach, natomiast jej wpływ na region został opisany w części czwartej.

Artykuł został napisany w oparciu o dostępną literaturę, raporty oraz źródła internetowe.

1. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce

Rozpoczynając analizę bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) należałoby zwrócić uwagę na definicję tego pojęcia. IMF (Międzynarodowy Fundusz Walutowy)⁴⁷³ oraz OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)⁴⁷⁴ pod

⁴⁷² Praca napisana pod kierunkiem prof. UG dr hab. Ewy Oziewicz, Instytut Handlu Zagranicznego, Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego.

⁴⁷³ MFW jest organizacją, która zrzesza 185 państw w celu wspierania międzynarodowej współpracy finansowej, zapewniania światowej stabilności finansowej, wspierania międzynarodowego handlu, promowania wysokiego zatrudnienia w celu zwiększania dochodu narodowego oraz likwidacji biedy na świecie. Zob. About the IMF, www.imf.org, 10.02.2009

⁴⁷⁴ OECD- międzynarodowa organizacja powstała w Paryżu w 1961 roku. Jej członkami jest 30 państw z całego świata. Celami OECD są: pomoc w utrzymaniu wzrostu gospodarczego, wzrost zatrudnienia, wzrost standardów życia, utrzymywanie finansowej stabilności, a także pomoc krajom trzeciego świata

pojęciem BIZ rozumieją rodzaj międzynarodowych inwestycji, w których celem rezydenta jednej gospodarki (bezpośredniego inwestora) jest poczynienie nakładów kapitałowych w przedsiębiorstwie, które jest rezydentem innej gospodarki (przedsiębiorstwie bezpośredniego inwestowania). Poczynione nakłady pociągają za sobą powstanie powiązań o charakterze długoterminowym pomiędzy obiema stronami. Połączenie bezpośrednią inwestycją ma miejsce, gdy bezpośredni inwestor nabywa, co najmniej 10% akcji zwykłych lub głosów w zagranicznym przedsiębiorstwie⁴⁷⁵.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne mają duże znaczenie w rozwoju polskiej gospodarki. Poprzez transfer kapitału w formie BIZ do polskich przedsiębiorstw napływają najnowsze technologie, innowacyjne formy zarządzania i organizacji produkcji, które przyczyniają się do poprawy funkcjonowania polskich przedsiębiorstw.

Analizując pojęcie bezpośrednich inwestycji zagranicznych warto zwrócić uwagę na wpływ, jaki one mają na gospodarkę kraju goszczącego. Bardzo wymiernym sposobem na przeanalizowanie tego oddziaływania jest analiza zmian w bilansie płatniczym, które mogą być wywołane przez dane zjawisko.

Wgłębiając się w statystyki bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce z ostatnich pięciu lat zauważyć można tendencję wzrostową (poza rokiem 2005). W 2003 roku wartość kapitału zainwestowanego w Polsce za pomocą BIZ wyniosła: 4313 mln EUR. Z kolei w 2007 roku wartość ta zwiększyła się niemal czterokrotnie osiągając kwotę 16.582 mln EUR⁴⁷⁶. Dokładne dane znaleźć można w tabeli 1.

oraz wspieranie międzynarodowej wymiany handlowej. Zob. *About OECD*, www.oecd.org, 10.02.2009

⁴⁷⁵ *OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment*, OECD, Paryż 1996, s. 7-8, *Foreign Direct Investment: Trends, Data Availability, Concepts and Recording Practices*, red. N. Patterson, IMF, Washington 2004, s.3.

⁴⁷⁶ *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2007 roku*, Narodowy Bank Polski, www.nbp.pl, 10.02.2009.

Tabela nr 1

**Napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski w latach 2003-2007
(mln EUR)**

Rok	Kapitały własne							Kredyty inwestorów	Ogółem napływ kapitału	
	Napływ kapitału w formie zakupu udziałów lub akcji oraz aportów rzeczowych			Konwersje			Nieruchomości			Reinwestycje zysków
	W dewizach	Aporty	Razem (2+3)	Kredytów na udział	Innych zobowiązań na udział	Dywidendy na udział				
2003	2897	132	3029	542	456	8	0	-74	352	4313
2004	2750	365	3115	481	221	11	138	4984	-645	10305
2005	2223	577	2800	372	63	15	337	2715	1958	8260
2006	4027	355	4382	392	62	5	907	4510	5318	15576
2007	2689	383	3072	488	1003	18	901	6614	4486	16582

Zródło: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2007 roku*, Narodowy Bank Polski, www.nbp.pl, 10.02.2009.

Wzrost BIZ, jaki można było zauważyć do roku 2007, nie będzie kontynuowany w najbliższym okresie. Według szacunków PAIiIZ⁴⁷⁷ w 2008 roku wartość BIZ w Polsce wyniosła od 12 do 12,2 mld EUR natomiast w 2009 wartość ta może ukształtować się w przedziale od 7 do 10 mld EUR⁴⁷⁸. Pomimo pesymistycznych rokowań na najbliższy okres Polska nadal jest atrakcyjnym miejscem dla inwestorów zagranicznych szukających niskich kosztów. Dodatkową szansą dla Polski w okresie kryzysu jest niski kurs złotego, co powoduje obniżenie kosztów BIZ⁴⁷⁹.

Spośród 56 inwestycji prowadzonych przez PAIiIZ w Polsce w 2007 roku, aż 12 pochodzi z USA, na drugim miejscu są Niemcy (6 inwestycji), a trzecie miejsce zajmuje Japonia z 5 projektami (rysunek 1).

2. Historia i wielkość japońskich inwestycji w Polsce

Początki japońskich inwestycji w Polsce sięgają lat 70. XX w., kiedy to niektóre japońskie korporacje interesowały się wejściem na polski rynek⁴⁸⁰. Niestety w okresie, kiedy w Polsce panował socjalizm, współpraca z innymi krajami była bardzo ograniczona, co zniechęciło japońskich inwestorów. Zmiany ustrojowe, jakie

⁴⁷⁷ Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.-PAIiIZ jest to organizacja, której głównym celem jest zwiększanie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych poprzez stwarzanie korzystnych warunków dla korporacji transnarodowych do inwestowania na terenie Polski. Pomaga ona inwestorom przejść przez procedury administracyjne i prawne, które występują podczas realizacji przedsięwzięcia; PAIiIZ, www.paiz.gov.pl, 10.02.2009.

⁴⁷⁸ *Podsumowanie działalności PAIiIZ w 2008 roku oraz plany na rok 2009*, PAIiIZ, Warszawa 2009, s. 8.

⁴⁷⁹ *Ibidem*, s. 7.

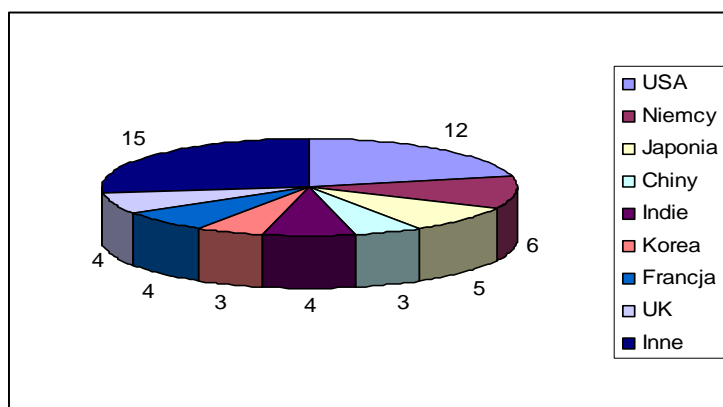
⁴⁸⁰ *Wybrane epizody z historii stosunków japońsko-polskich*, www.pl.emb-japan.go.jp, 18.03.2008.

nastąpiły w Polsce w 1989 roku spowodowały, że do Polski powoli i stopniowo zaczęły napływać inwestycje z Japonii.

Pierwszym przedsiębiorstwem, jakie weszło na polski rynek, była Toyota w 1991 roku, która stworzyła punkt sprzedaży własnych produktów. W kolejnym roku w jej ślad poszły Sony i Suzuki, które zainwestowały w działalność o takim samym charakterze. W kolejnych latach inwestycje japońskie rosły z roku na rok osiągając tym samym w 2007 liczbę 166 inwestycji⁴⁸¹. Spośród nich dominujące znaczenie mają przedsiębiorstwa o handlowym i produkcyjnym profilu działalności⁴⁸² (rysunek 2).

Rysunek nr 1

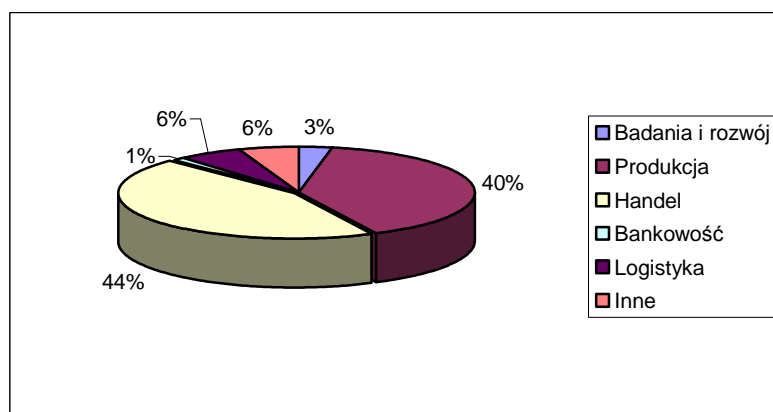
Liczba inwestycji prowadzonych przez PAIiZ według kraju pochodzenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Podsumowanie działalności PAIiZ w 2008 roku oraz plany na rok*, PAIiZ, Warszawa 2009, s. 12.

Rysunek nr 2

Podział japońskich inwestycji zagranicznych w Polsce według charakteru działalności

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *List of Japanese companies in Poland*, JERTO Warszawa, Warszawa 2007, s. 1-6.

⁴⁸¹ *Informacje ekonomiczne- japońskie inwestycje w Polsce*, www.jetro.go.jp, 10.02.2009.

⁴⁸² *List of Japanese companies in Poland*, JERTO Warszawa, Warszawa 2007, s. 1-6.

Japonia jest jednym z krajów, z których najczęściej pochodzą inwestorzy inwestujący w Polsce. Analizując wielkość nakładów kapitałowych pochodzących z Japonii można zauważyć, że do roku 2006 występował wyraźny trend wzrostowy (z wyjątkiem lat 1999 i 2002), którego dynamika wzrostu była o wiele wyższa niż wszystkich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce⁴⁸³(tabela 2). Rok 2007 przyniósł zmniejszenie japońskich inwestycji z Polsce do wysokości 191,6 mln EUR. Szczegółowe dane zawiera tabela 2.

Tabela nr 2

Wartość japońskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce w latach 1996- 2007

Rok	Wartość japońskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce w poszczególnych latach (mln EUR)
1996	6,1
1997	5,9
1998	88,5
1999	-2,3
2000	41,9
2001	35,4
2002	-183,2
2003	147,9
2004	150,8
2005	238,6
2006	251,9
2007	191,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2007 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2008, s. 42, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2006 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2007, s. 56, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2004 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2005, s. 51, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2003 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2004, s. 49.

Pod koniec 2007 roku podstawowy skumulowany kapitał zagraniczny spółek japońskich wyniósł 1934,4 mln zł, co stanowiło 1,47% udziału w kapitale

⁴⁸³*Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2007 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2008, s. 42, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2006 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2008, s. 56, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2004 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2005, s. 51, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2003 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2004, s. 49.

zagranicznym ogółem⁴⁸⁴. Taki udział w zagranicznych inwestycjach, a także duża dynamika wzrostu inwestycji japońskich świadczą o wielkim potencjale i atrakcyjności inwestycyjnej. Inwestycje na tak dużą skalę przy ponad 31 krotnym wzroście w przeciągu 12 lat świadczyć mogą o wielkich szansach, jakie związane są z japońskim kapitałem, a także perspektywą rozwoju współpracy między Polską a Japonią.

3. Inwestycja SHARP Manufacturing w Łysomisach

Inwestycja jednego z największych inwestorów w Polsce ma swoje początki już we wrześniu 2005 roku, kiedy to projekt firmy Sharp Corporation zaczął być obsługiwany przez PAIiIZ⁴⁸⁵. 13 kwietnia 2006 roku prezes korporacji - Katsuhiko Machina podczas spotkania z ówczesnym premierem Kazimierzem Marcinkiewiczem, Andrzejem Kaczmarkiem - podsekretarzem stanu w Ministerstwie Gospodarki oraz Adamem Złonowskim - prezesem Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych ogłosił, iż Sharp prowadzi negocjacje z rządem polskim w sprawie budowy fabryki w podtoruńskich Łysomicach, w województwie kujawsko-pomorskim, gdzie produkowane będą moduły ciekłokrystaliczne. W czasie trwania spotkania obie strony podpisały wstępne porozumienie dotyczące inwestycji firmy Sharp w Polsce⁴⁸⁶. Docelowo produkty produkowane w fabryce miały trafiać do telewizorów LCD, produkowanych przez Sharp Electronica España S.A. mieszczącej się w Hiszpanii oraz niemieckiej Loewe Opta GmbH⁴⁸⁷.

W dniu 14 listopada 2006 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą: „Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Sharp Manufacturing Poland Sp. z o.o. w Łysomicach pod nazwą: „Fabryka modułów LCD, w latach 2006-2010”. Uchwała ta miała na celu dofinansowanie budowy fabryki Sharp na terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej⁴⁸⁸. Przyjmując uchwałę Rząd Polski zobowiązał się, iż w latach 2006-

⁴⁸⁴ *Inwestycje zagraniczne*, www.paiz.gov.pl, 10.02.2009.

⁴⁸⁵ Dane PAIiIZ, www.paiz.gov.pl.

⁴⁸⁶ *Sharp ogłasza plany inwestycji w Polsce*, www.paiz.gov.pl, 13.02.2009.

⁴⁸⁷ *Firma Sharp rozpoczyna produkcję modułów LCD w Polsce*, www.inwestycje.pl, 13.02.2009.

⁴⁸⁸ Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Sharp Manufacturing Poland Sp. z o.o. w Łysomicach pod nazwą: Fabryka modułów LCD, w latach 2006-2010”, przedłożona przez ministra gospodarki, www.kprm.gov.pl, 13.02.2009.

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna (PSSE) - strefa obejmująca siedemnaście terenów inwestycyjnych w województwach: pomorskim, kujawsko-pomorskim i zachodnio-pomorskim. Działalność gospodarcza na jej obszarze prowadzona jest na preferencyjnych warunkach, oferuje

2010 przeznaczy na realizację kosztów finansowych oraz na stworzenie nowych miejsc pracy firmie Sharp- 89,7 mln zł⁴⁸⁹. Środki, jakie otrzyma Sharp z budżetu państwa miały kilka form:

- zwolnienie japońskiego inwestora z podatku od nieruchomości (około 12 mln zł),
- zwolnienie z podatku CIT na terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (ponad 70 mln zł),
- wyłączenie gruntów dotyczących inwestycji Sharp z produkcji rolnej (4 mln zł),
- dofinansowanie mające na celu tworzenie nowych miejsc pracy (1,8 mln zł)⁴⁹⁰.

W zamian za pomoc rządu Sharp Corporation zobowiązało się do utworzenia 3000 miejsc pracy oraz do zainwestowania w przedsięwzięcie w Laskowicach 595,5 mln zł⁴⁹¹. Umowa, jaką podpisały obydwie strony, z pewnością jest bardzo korzystna dla strony polskiej, gdyż na każdego złotego wydanego na inwestycję ze strony polskiej przypada niemal 6 zł wydanych przez stronę japońską.

28 grudnia 2006 roku koncern poinformował, że w podtoruńskiej miejscowości produkowane będą nie tylko moduły do telewizorów, jak było zamierzone, ale będą powstawać całe telewizory⁴⁹².

Fabryka modułów LCD będąca przedmiotem inwestycji rozpoczęła swoją działalność w styczniu 2007 roku zatrudniając wówczas 800 pracowników, nie wliczając pracowników budowlanych oraz partnerów Sharp⁴⁹³. 28 sierpnia 2007 roku została otwarta fabryka Sharp Crystal Park, gdzie produkowane są telewizory LCD. Zdarzenie to zakończyło pierwszy etap inwestycji Sharp Corporation w Łysomicach, który pochłonął 44 mln euro i dał pracę 1300 osobom⁴⁹⁴. Docelowo do końca 2011 roku Sharp ma zamiar zainwestować w Łysomicach 250 mln euro, natomiast zatrudnienie w samym Sharp Manufacturing Polska ma sięgnąć 5000 osób, a na terenie całego Crystal Parku ma znaleźć pracę 20 000 osób⁴⁹⁵.

szerokie możliwości inwestowania w Polsce północnej. Zob. *Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna*, www.strefa.gda.pl, 13.02.2009.

⁴⁸⁹ *Decyzje Rady Ministrów z dnia 26.11.2006*, www.kprm.gov.pl, 13.02.2009.

⁴⁹⁰ *Sharp uruchomił fabrykę pod Toruniem*, www.jetro.go.jp, 16.02.2009.

⁴⁹¹ *Japońskie inwestycje się opłacą*, www.jetro.go.jp, 16.02.2009.

⁴⁹² *Nowa japońska fabryka pod Toruniem*, www.jetro.go.jp, 16.02.2009.

⁴⁹³ *Inwestycja w Łysomicach firmy Sharp*, coi.kujawsko-pomorskie.pl, 16.02.2009.

⁴⁹⁴ *Nowa fabryka Skarpa w Łysomicach koło Torunia*, www.mg.gov.pl, 16.02.2009.

⁴⁹⁵ *Otwarcie Sharp Cristal Park pod Toruniem*, www.jetro.go.jp, 16.02.2009.

Fabryka, która powstała w Łysomicach, jest jedną z najnowocześniejszych na świecie. Jej lokalizacja w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej (PSSE) nie jest przypadkowa, gdyż w pobliżu znajdują się ośrodki akademickie w Toruniu, Bydgoszczy i Gdańsku, co ułatwia dostęp do wykwalifikowanej kadry i ułatwia rekrutację pracowników. Głównym jednak powodem inwestycji była bliskość rynku europejskiego, który jest największym rynkiem telewizorów LCD na świecie. W tej części świata wzrost zapotrzebowania na ten rodzaju artykuły jest bardzo dynamiczny, a prognozy na rok 2011 sięgają 36 mln sztuk (30% światowego zapotrzebowania). W 2008 roku produkcja ma wynieść średnio 420 tys. sztuk miesięcznie, co daje w skali roku ponad 5 mln wyprodukowanych telewizorów. Liczba ta ma się jednak podwoić do roku 2011 w celu zaspokojenia popytu na europejskim rynku.

Inwestycja Sharp w Łysomicach pociągnęła za sobą kolejne firmy, które postanowiły zainwestować w Polsce. W ślad za Sharp poszły takie korporacje jak: Sumika Electronic Materials, Tensho Corporation, U-Tec Poland, Sohbi Craft, Orion i Kimoto, które są koproducentami Sharp i także będą znajdować się na terenie Crystal Parku⁴⁹⁶.

4. Wpływ inwestycji SHARP Manufacturing w Łysomicach na region

Inwestycja Sharp Corporation wywarła znaczący wpływ na rozwój regionu. Razem z Sharp swoją inwestycję w regionie rozpoczął producent telewizorów Orion Electric będący partnerem inwestycyjnym Sharpa. Kompleks elektroniczny, jaki został wybudowany przez Orion Electric, powstał przy drodze krajowej nr 1 między Ostaszewem a Łysomicami. Obszar ten mieści się w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, a wartość inwestycji szacuje się na 101 mln zł. W fabryce wybudowanej przez tę spółkę zostało utworzonych 1713 miejsc pracy⁴⁹⁷.

Firmy Sharp oraz Orion można uznać za prekursorów inwestycji w podtoruńskich Łysomicach i w Ostaszewie. Inwestycje te spowodowały efekt śnieżnej kuli, której rezultatem były inwestycje 7 innych korporacji będących kooperantami Sharpa bądź Oriona. W skład firm, które zaczęły inwestować w Łysomicach wchodzi:

- Okaya & Co. Ltd. i Tokai Pressing Co. Ltd.,

⁴⁹⁶ *Otwarcie Sharp Cristal Park pod Toruniem*, op. cit., 16.02.2009.

⁴⁹⁷ *Inwestycja w Łysomicach firmy Sharp*, op. cit., 17.02.2009.

- Sumitomo Chemical Co. Ltd.,
- Kimoto Co. Ltd.,
- Sohbi Kohgei Co.,
- Tensho Plastic Co.,
- U-Tec Co.,
- Nitto Denko Co⁴⁹⁸.

Okaya & Co. Ltd. i Tokai Pressing Co. Ltd. założyły w IV kwartale 2006 roku w Łysomicach oddział o nazwie Poland Tokai Okaya Manufacturing Sp. z o.o.⁴⁹⁹ Przedsiębiorstwo zajmuje się produkcją metalowych elementów tłoczonych do telewizorów LCD produkowanych przez Sharp. Inwestycja ta kosztowała firmę blisko 38 milionów złotych oraz dała pracę 110 osobom⁵⁰⁰.

Sumitomo Chemical Co. Ltd. Zainwestowało w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej tworząc spółkę Sumika Electronic Materials Poland zajmującą się produkcją filmów polaryzacyjnych płyt dyfuzyjnych dla Sharp⁵⁰¹. Przedsiębiorstwo zatrudnia obecnie ponad 400 osób (do końca roku 2009 zatrudnienie ma wzrosnąć do 600), a wydatki na inwestycję wyniosły 164 miliony złotych⁵⁰².

Kimoto Co. Ltd. utworzyła w pobliżu inwestycji Sharp przedsiębiorstwo o nazwie Kimoto Poland oraz zaczęła produkować folie refleksyjne i dyfuzyjne – komponenty do ekranów LCD⁵⁰³. Koszt wybudowania obiektu wyniósł ponad 15,2 mln zł i docelowo ma zatrudnić 500 osób⁵⁰⁴.

Sohbi Kohgei Co. zaczęło swoją działalność w Ostaszewie 1 listopada 2007 roku jako Shobi Craft Poland i trudni się produkcją wyrobów tłoczonych oraz projektowaniem i produkcją matryc do tłoczenia blachy. Na potrzeby działalności firma utworzyła 300 miejsc pracy⁵⁰⁵.

Tensho Plastic Co w sąsiedztwie Sharpa planowo zainwestuje blisko 156 mln zł w fabrykę produkującą części do sprzętu AGD - docelowo w fabryce ma być zatrudnionych 250 osób.

⁴⁹⁸ *Polsko-japońskie wiadomości gospodarcze*, op. cit., 17.02.2009.

⁴⁹⁹ *Historia firmy Tokai Okaya Manufacturing Sp. z o. o.*, www.ptom.com.pl, 17.02.2009.

⁵⁰⁰ *Produkcja firmy Tokai Okaya Manufacturing Sp. z o.o.*, op. cit., 17.02.2009.

⁵⁰¹ *Sumika Electronic Materials Poland Sp. z o.o. - o firmie*, www.sumikapoland.pl, 17.02.2009.

⁵⁰² *Japończycy dalej inwestują pod Toruniem*, op. cit., 17.02.2009.

⁵⁰³ *KIMOTO Poland Sp. z o.o.*, .kimoto-poland.com.pl, 17.02.2009.

⁵⁰⁴ *Nowa japońska fabryka pod Toruniem*, op. cit., 17.02.2009.

⁵⁰⁵ *Japończycy inwestują w Łysomicach*, op. cit., 17.02.2009.

U-Tec Corporation będzie dostawcą opakowań dla Sharpa natomiast Nitto Denko zajmie się produkcją polaryzatorów, które znajdą zastosowanie w telewizorach produkowanych przez Sharp⁵⁰⁶.

Sharp przyciągnął do Łysomic także przedsiębiorstwa o charakterze nieprodukcyjnym. W kwietniu 2007 roku firma Macquarie Goodman zaczęła budować trzeci magazyn dla przedsiębiorstwa NYK Logistic będącej liderem na rynku spedycyjnym a zarazem, kooperantem Sharp⁵⁰⁷. Koszty magazynu szacowane są na 20 mln zł, a zatrudnienie w wybudowanym obiekcie ma sięgnąć 120 osób⁵⁰⁸.

Sumując wszystkie inwestycje poczynione w Crystal Parku przez firmy przyciągnięte przez Sharp można otrzymać kwotę blisko 500 milionów euro zainwestowanych przez te firmy do końca 2010 roku. Natomiast pracę na terenie Crystal Parku do 2010 roku będzie mogło znaleźć 20 000 osób⁵⁰⁹.

Wysokość kapitału, jakie japońskie firmy sprowadzają do podtoruńskich miejscowości jest znacząca i z pewnością pomoże w rozwoju regionu. Ponadto liczba miejsc pracy, jakie oferują Japończycy z pewnością pomoże walczyć z bezrobociem, którego wskaźnik w województwie kujawsko - pomorskim w styczniu 2009 ukształtował się na poziomie 14,5%⁵¹⁰.

Kolejnym plusem inwestycji japońskich dla regionu jest perspektywa współpracy koncernów z miejscowymi szkołami. 12 lutego 2007 roku Sumitomo Chemical, zorganizowała w toruńskim Zespole Szkół Mechanicznych, Elektrycznych i Elektronicznych spotkanie mówiące o możliwości odbycia praktyk w ich firmie. Obiecującym jest także stwierdzenie przedstawicielki firmy - Kingi Hirao, iż w Japonii szkoły współpracujące z koncernem dostają dofinansowania na wyposażenie laboratoriów i, że taka możliwość istnieje także w Polsce⁵¹¹.

Kolejną szansą dla rozwoju regionu związaną z inwestycjami w Crystal Parku jest możliwość współpracy inwestujących firm z miejscowymi przedsiębiorstwami. Doskonałym przykładem takiej współpracy jest wybudowanie przez toruńską firmę budowlaną Marud fabryki Orion Electronics⁵¹². Następnym przykładem na współpracę z zagranicznymi inwestorami jest współpraca toruńskiego PKS Connex z

⁵⁰⁶ Nowa japońska fabryka pod Toruniem, op. cit., 17.02.2009.

⁵⁰⁷ Macquarie Goodman buduje w Toruniu magazyn dla NYK Logistics, www.logistyka.net.pl, 17.02.2009.

⁵⁰⁸ Powstaje magazyn dla Sharpa, op. cit., 17.02.2009.

⁵⁰⁹ Otwarcie Sharp Cristal Park pod Toruniem, op. cit., 17.02.2009.

⁵¹⁰ Dane o województwie kujawsko-pomorskim- styczeń 2009, www.stat.gov.pl, 17.02.2009.

⁵¹¹ Japończycy zapowiadają większy szturm na region, www.jetro.go.jp, op. cit., 17.02.2009.

⁵¹² Historia firmy Marud, www.marbud.pl, 17.02.2009.

Sharp Manufacturing Polska – na mocy porozumienia między tymi firmami, polski przewoźnik zapewnia dojazd do pracy pracownikom z okolicznych miejscowości do fabryki Sharp⁵¹³. Na inwestycjach Crystal Parku z pewnością skorzystają także podmioty nie związane bezpośrednio z inwestorami. Korzyści odniosą właściciele restauracji, hoteli, taksówek oraz innych firm, z których usług korzystać będą menedżerowie z Japonii.

Inwestycje zlokalizowane w Ostaszewie i Łysomicach wywrą także pozytywny wpływ na infrastrukturę drogową w regionie. Do 2010 roku ma powstać odcinek drogi o długości 25 km łączący autostradę A1 z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną oraz drogi numer 15 i 80⁵¹⁴. Rozwój sieci dróg połączony jest z inwestycjami w PSSE ponieważ jednym z warunków, jakie stawiały firmy rządowi przy negocjacjach było powstanie drogi powodującej łatwy dostęp do autostrady. Decyzja o powstaniu drogi powstała w Urzędzie Marszałkowskim, a z jej powstania z pewnością skorzystają okoliczni mieszkańcy i przedsiębiorstwa lokujące tam swój kapitał.

Reasumując korzyści płynące z inwestycji koncernu Sharp w Łysomicach można rozpatrywać wieloaspektowo. Z pewnością inwestycja ta bardzo pozytywnie wpłynęła na rozwój regionu, a jej skutki będą przynosić korzyści także w przyszłości.

Podsumowanie

Kraje goszczące bezpośrednie inwestycje zagraniczne czerpią z tego wiele korzyści, które uzyskują formę: wsparcia finansowego, wsparcia technologicznego, zwiększenia zatrudnienia, wzmocnienia eksportu czy wpływów do budżetu państwa goszczącego. Analizując wartość kapitału, jaki został sprowadzony do Polski z Japonii można z łatwością zauważyć, iż na przestrzeni 12 lat jego wartość wzrosła o ponad 33 razy. Na podstawie przedstawionej inwestycji stwierdzić można, iż japońskie inwestycje zagraniczne wywierają znaczący wpływ na rozwój regionu, w którym inwestycja ma miejsce.

Przyciągnięcie japońskiego kapitału w postaci firmy Sharp w okolice Torunia spowodowało powstanie efektu śnieżnej kuli, co zainicjowało inwestycje 7 innych firm japońskich, a także firm z nimi współpracujących, trudniących się np. magazynowaniem. Dzięki powstającym tam zakładom pracy został częściowo

⁵¹³ *Sharp uruchomił fabrykę pod Toruniem*, op. cit., 17.02.2009.

⁵¹⁴ *Japończycy w Ostaszewie zbliżają się do drogi*, op. cit., 17.02.2009

rozwiązany problem bezrobocia, gdyż do 2010 roku japońskie firmy mają zatrudnić łącznie 10.000 osób. Udostępniając własne laboratoria badawcze i oferując miejsca stażu przedsiębiorstwa inwestujące w Łysomicach nawiązały współpracę z miejscowymi szkołami. W znaczący sposób zaczęła rozwijać się infrastruktura, czego doskonałym przykładem jest rozbudowa dróg, których trasa wiedzie przez Crystal Park.

Reasumując, można powiedzieć, iż japońskie inwestycje z pewnością sprzyjają rozwojowi regionu oraz że warto zdobywać przewagę konkurencyjną nad innymi państwami w celu przyciągnięcia japońskich inwestycji.

Bibliografia

- 1) *About OECD*, www.oecd.org.
- 2) *About the IMF*, www.imf.org.
- 3) *Dane o województwie kujawsko-pomorskim - styczeń 2009*, www.stat.gov.pl.
- 4) *Decyzje Rady Ministrów z dnia 26.11.2006*, www.kprm.gov.pl.
- 5) *Firma Sharp rozpoczyna produkcję modułów LCD w Polsce*, www.inwestycje.pl.
- 6) *Foreign Direct Investment: Trends, Data Availability, Concepts and Recording Practices*, red. N. Patterson, IMF, Washington 2004.
- 7) *Historia firmy Marud*, www.marbud.pl.
- 8) *Historia firmy Tokai Okaya Manufacturing S.p z o. o.*, www.ptom.com.pl.
- 9) *Informacje ekonomiczne-japońskie inwestycje w Polsce*, www.jetro.go.jp.
- 10) *Inwestycja w Łysomicach firmy Sharp*, coi.kujawsko-pomorskie.pl.
- 11) *Inwestycje zagraniczne*, www.paiz.gov.pl.
- 12) *Japończycy dalej inwestują pod Toruniem*, www.jetro.go.jp.
- 13) *Japończycy inwestują w Łysomicach*, www.jetro.go.jp.
- 14) *Japończycy w Ostaszewie zbliżą się do drogi*, www.jetro.go.jp.
- 15) *Japończycy zapowiadają większy szturm na region*, www.jetro.go.jp.
- 16) *Japońskie inwestycje się opłacą*, www.jetro.go.jp.
- 17) *KIMOTO Poland Sp. z o.o.*, kimoto-poland.com.pl.
- 18) *List of Japanese companies in Poland*, JERTO Warszawa, Warszawa 2007.
- 19) *Macquarie Goodman buduje w Toruniu magazyn dla NYK Logistics*, www.logistyka.net.pl.
- 20) *Nowa fabryka Skarpa w Łysomicach koło Torunia*, www.mg.gov.pl.
- 21) *Nowa japońska fabryka pod Toruniem*, www.jetro.go.jp.
- 22) *OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment*, OECD, Paryż 1996.
- 23) *Otwarcie Sharp Cristal Park pod Toruniem*, www.jetro.go.jp.
- 24) *PAIiZ*, www.paiz.gov.pl.
- 25) *Podsumowanie działalności PAIiZ w 2008 roku oraz plany na rok 2009*, PAIiZ, Warszawa 2009.
- 26) *Polsko-japońskie wiadomości gospodarcze*, www.jetro.go.jp.
- 27) *Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna*, www.strefa.gda.pl.

- 28) *Powstaje magazyn dla Sharpa*, www.jetro.go.jp.
- 29) *Produkcja firmy Tokai Okaya Manufacturing Sp. z o. o.*, www.ptom.com.pl.
- 30) *Sharp ogłasza plany inwestycji w Polsce*, www.paiz.gov.pl.
- 31) *Sharp uruchomił fabrykę pod Toruniem*, www.jetro.go.jp.
- 32) *Sumika Electronic Materials Poland Sp. z o.o. - o firmie*,
www.sumikapoland.pl.
- 33) *Uchwała w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Sharp Manufacturing Poland Sp. z o.o. w Łysomicach pod nazwą: Fabryka modułów LCD, w latach 2006-2010”, przedłożona przez ministra gospodarki*, www.kprm.gov.pl.
- 34) *Wybrane epizody z historii stosunków japońsko-polskich*, www.pl.emb-japan.go.jp.
- 35) *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2003 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2004.
- 36) *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2004 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2005.
- 37) *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2006 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2007.
- 38) *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2007 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2008.
- 39) *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2007 roku*, Narodowy Bank Polski, www.nbp.pl.